

ADY ENDRE VERSÉ:

Levél-féle Móricz Zsigmondhoz.

Rózsafa-vonóként nagy zöngésű húrhoz
Súrlódjék ez írás Móricz Zsigmond úrhoz.
Szóban hozta vón' el a beteg, ki küldte,
De sok Élet-lázban magát tönkre-hülte.
Mégis, mert hát ma még sokan hisznek velem,
Adják át Móricznak ezt az én levelem.
A könnyes, dildott hang, aki általadja,
Éppen úgy áldassék, mint az, aki kapja.

Szerelmeles barát, zömök Móricz Zsigmond,
Tudod jól, hogy polyva, az ember amit mond.
Ezért is jövők most hozzád kényes verssel:
En-fajta versekben az ember nem kertel.
Jövők hozzád versben, betegségben, búban,
Jól kezdett s elromlott, dicső háborúban,
Jövők egy kis, kopott, szép, tavaszi Éggel,
Egy kis megszólással, egy kis irigységgel.

Boldog Móricz Zsigmond, ki nem korán kezdted,
Aszúra fog érní minden szép gerezeded,
Rajtad már nem ülhet rothadt, magyar álok:
Ez okos elkésés: ez a magyarságod.
És mégis siettél: meglepődve vitted
Súlyát az újságos, magyaros, szent hitnek,
Dölyffel, feleséggel, gyermekkel, várással,
Sok, most ébredező, ó kitalálással.
És ha hébe-hóba talán másként véled:
Erős vagy, mert erős lelkedben az Élet.

Temeszeren is tudsz és tudsz támasztani:
Sári Bíró vallja és bőszi Túri Dani,
De ezerszer szebben, mert újabbról vallja
Győző nagy lelkednek minden kis zsvajja.
És ami benned él s el fog jönni hozzánk,
Mi néha sápasztja magyar, piros orcád,
Ezer kimondatlan magyar bánat, titok,
Szépség várja vágyón: Móricz beszélni fog.
Hisz én is kimondtam néhány magyar-újat,
De mesekirályfik táltosai fájnak,
Ördög hordjon el már minden bolond verset:
Életet kívánunk, valószínűt, nyersét
S amit meg nem adhat rimek ezer hadja,
Mi új Ludas Matyink többször visszaadja.

Öreg-íjjú Zsigám, sok mindent hallhattál,
Hallva, nézve, írva sok-sok-sokat adtál.
De amíg rossz fogunk végleg el nem vászik:
Mégis csak a legszebb, a legjobb: a másik.
Gondolom, te voltál ez a „másik“ nálunk,
Egy kicsit életünk, egy kicsit halálunk,
Egy kicsit undorunk, egy kicsit örömrünk,
Szóval: az Életet, mely tőlünk messze tűnt,
Édes Móricz Zsigánk, te hoztad volt vissza,
Kedves magyar részeg, kedves bornemissza.

Rád furesa emberek furesáan figyelnek:
Ma te vagy a tévő és jótékony gyermek,
Nyugat csapatjának keleti zászlója,
Mi nagy csatázásunk nagy igazolója.
Néha kényeskedő, de magyar hatalmú,
Nyugatba tört magyar s duzzadt bizodalom,
Papnak indult lélek, de szabad, pacsirtás,
Szentírásos ember, kinek szent az írás.
Ma te vagy a magyar s rendkívüli követ,
Ma benned sarjadnak az ősi magyar tövek.
Ha tán bolonditnál s igazi se volnál,
Mert szépen hazudtál, engem igazolnál.

Téli Budapestnek kevés, vidám fája
Móricz Zsigmond úrnak csodatettét várja
S ha várja, várhatott s ha várta, megkapja:

Móricz a váratlan Tavaszoknak apja.
De engem szeressen: így üzenek neki
S jó, hogyha az embert ilyen is szereti,
Aki nem hatalmas s több a hatalmasnál
S ha ki-kinek árt is, milliomszor használ.

Adassék e levél Móricz Zsigmond úrnak,
Kit most érdemelten, szépen koszorúznak.
Koszorút nem viszek, írás megy helyette,
De ott leszek mégis, míg élek, mellette.
Készül, mert készítik az én szemfedelem,
De Móricz Zsigmond is megmarad és velem.
Magyar sors-kockákon ez így döntődött,
Mind összekerülünk közös mártir-hősök
S ha a Lehetetlent nem tudtuk lebírni,
Volt egy szent szándékunk: gyönyörüket írni.

Oak fiú madárral.

Veszprémtől fölfele, a vonaton,
egy kisfiúcska madarat hozott;
csendes, szomorú volt a kép nagyon:
madár kalitban s a fiú vakon.
Néztem őket, néztem szótlanul,
be ágrólszakadt, furcsa két utas:
indult a szívben a sok névtelen
apró indulat, majd jött az értelem:
idegen életekbe ne kutass!

A vonat lassan mászott fölfele,
a madár nyugton gubbasztott helyén,
sem új leszálló, sem új jövevény
nem riogatta, pihent, a szegény.
De amint fölfele szökött a vonat
s mind zordabb, zengőbb, szebb lett a Bakony
és hangok, fények csapódtak felé
a tájat gyűjtő levont ablakon,
nyugtalan lett, mint tavaszi suhanc,
akin a kór, lár mindinkább kitör,
képek csigázzák s érzi már, hogy a
tavasz kihagyja örömeiből.

Zihálva állt meg a fáradt vonat,
Porva táján jártunk valahol:
lélekbe álló, gyönyörű szakasz,
madarak szóltak sűrű lomb alól,
és besúhított hozzánk a tavasz,
lent fehér habbal bujkált a Bakony —
a madárra, nem tudom, hirtelen,
mi törhetett rá: vágy vagy szerelem
vagy a szabadság bújtató szava:
verdesni kezdett, dalolt, úgy örült!
a rácsot tépte csőre mostohán,
a szárnyát rázta, sirt és rossz sovány
testét dobálta, vájta mostohán,
mint tehetetlen öngyilkosjelölt,
szökött volna a rab rácsok közül:
tán most eszmélt csak rá, hogy fogva van!

A fiú szeme sötéttel teli,
csak figyelte, fülelte oktalan
vergődését s nem tudta mi leli,
majd kapkodva a zsebébe keres,
egy nagy fekete kendőt vett elő
és motyogva és mérges ideges
szavak közt, mint szokatlan szemfedő,
lapult a kendő a kalit körül,
s valami beteg gyönyörrel, vakon
hallgatta a vak, sötét madarat.

S a lélek mélyén titkos utakon
mozdult az éle az értelem alól:
költő, rezzentsd hát tolladat, dalolj!

DUDAS KALMAN.